

Община Варна

Весела Величкова, водещ финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

Калина Димитрова, финансов анализатор
k.dimitrova@bcra-bg.com

Кредитен рейтинг на община Варна	Мониторинг*	Актуализация	Актуализация	Актуализация
Дата на Рейтингов комитет:	18.11.2014	03.06.2015	09.06.2016	15.06.2017
Дата на публикуване:	19.11.2014	05.06.2015	10.06.2016	16.06.2017
Дългосрочен кредитен рейтинг:	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен кредитен рейтинг:	A-3	A-3	A-3	A-3
Дългосрочен рейтинг по национална скала	AA- (BG)	AA (BG)	AA (BG)	AA- (BG)
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг по национална скала:	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)	A-1+ (BG)

„БАКР - Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) е третата пълноправна рейтингова агенция в ЕС, регистрирана съгласно Регламент № 1060/2009 на Европейския Парламент и на Съвета на Европа. Присъдените от БАКР кредитни рейтинги важат в целия ЕС и са изцяло равнопоставени с тези на останалите признати от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) агенции, без териториални или други ограничения.

„БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) присъжда на община Варна следните рейтинги:

- Дългосрочен кредитен рейтинг **BBB-**, перспектива: **стабилна**, краткосрочен кредитен рейтинг **A-3**;
- Дългосрочен рейтинг по национална скала **AA- (BG)**, перспектива: **стабилна**, краткосрочен рейтинг по национална скала **A-1+ (BG)**.

Понижението в националния рейтинг на община Варна не се дължи на влошаване във финансовото ѝ състояние, което се характеризира с подобрене на показателите, а касае позиционирането ѝ спрямо останалите оценявани субекти в България. Към момента Варна е с най-високия рейтинг на община в страната.

Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община (http://www.bcra-bg.com/files/file_318.pdf).

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация.

През 2015г. икономиката отчита реален растеж от 3.6% - най-високата стойност след финансовата криза, като най-голям принос има износът на стоки и услуги, подкрепен от нарастване в крайното потребление. Отчетеният растеж в БВП е повече от 2 пъти по-висок от постигнатия за предходните 2 години (1.6% за 2014г., 1.3% за 2013г.). През първото полугодие на 2016г. се забелязва нарастване в значението на вътрешното потребление за растежа на икономиката.

Потокът на чуждестранни инвестиции достига 3.7% от БВП, след като се е колебал около 3.1%-3.3% през предходните 3 години. Забелязва се значително нарастване в реинвестираната печалба през изминалата година, както и увеличение на инвестициите в дяловия капитал. Инвеститорите обаче остават предпазливи, като нивата на инвестициите се запазват значително по-ниски от годините

преди кризата. За полугодieto на 2016г. чуждестранните инвестиции се свиват леко спрямо същия период на предходната година – спадат до 2.0% от БВП (2.1% от БВП към Q2 2015г.).

Запазват се благоприятните промени на пазара на труда в страната – коефициентът на безработица (както и продължителната безработица като процент от активното население) запазват тенденцията си на намаляване след 2013г. За 2015г. средногодишната безработица възлиза на 9.2% (11.5% за 2014г.).

От началото на 2014г. се наблюдават дефлационни процеси, които достигат пика си в началото на 2015г. и се запазват до края на годината. Ситуацията на дефлация се запазва и през 2016г., като се предвижда изменението в ценовото равнище да е около -0.7% към края на годината. ЕК предвижда факторите, действащи в посока намаление на ценовото равнище, да се изчистят, и през 2017г. страната да премине към ситуация на ниска инфлация.

За банковата система събитията през 2014г. доведоха до появата на потенциална опасност за банковите институции от задълбочаване на банковата криза и засягане на по-голям брой участници в този сектор. Въпреки повишения риск във финансовата система, породен от отпадането на един от основните играчи и опасност от отпадане на втори, банките в България запазиха стабилността си. Обявените на 13.08.2016г. резултати от извършения преглед на качеството на активите и проведените стрес тестове за устойчивост на банките в България показват, че банковият сектор е стабилен, добре капитализиран и публична подкрепа на банки с ресурс, финансиран от държавния бюджет, не се налага.

Собствените приходи на общините в страната нарастват за пета поредна година през 2015г., като за този период кумулативният ръст е 28.0%, а само за последната година – 4.0%, при 3.7% за предходната. През 2015г. обаче е прекъсната тенденцията на ръст в общите приходи, като е отчетен спад от 5.6% спрямо 2014г. Положителен фактор представлява повишението на дела на собствените приходи в общите, който след 39.1% през 2013г. и 38.0%

през 2014г., достига 41.8% през 2015г., и това е най-високото му равнище от 2003г. насам. Запазва се възходящата тенденция, очертана при приходите от данъци и местни такси, като темповете им са съответно 4.0% и 5.3% и превишават отчетените за предходната година (3.7% и 4.4%).

След ръст от 15.3% за 2014г., през следващата година нивото на разходите за местни дейности и дофинансиране на държавните остава почти непроменено (ръст под 1%). С най-голям дял в структурата им (47.6%) се запазват разходите за издръжка, които бележат увеличение от 4.8% на годишна база.

След две поредни години на свиване на просрочените задължения на общините в страната, през 2015г. отново се наблюдава тяхното нарастване (19.2% на годишна база) и размерът им достига 189.9 млн.лв. (159.3 млн.лв. в края на 2014г.). В края на 2016г. размерът на просрочията не търпи съществена промяна и възлиза на 184.4 млн.лв. (спад от под 1%). В челото са Перник с 18.6 млн.лв., Сливен (17.9 млн.лв.), Кърджали (15.1 млн.лв.), Велинград (9.6 млн.лв.), Видин (6.0 млн.лв.), Доспат (6.0 млн.лв.) и Белградчик (5.2 млн.лв.).

През юни 2016г. са приети промени в Закона за публичните финанси, касаещи общини във влошено финансово състояние, като разпоредбите на закона дефинират набор от критерии за определянето на една община като община с финансови затруднения. Предвижда се процедура за финансово оздравяване на тези общини и въвеждане на оздравителен план, както и възможност за подпомагане с временен безлихвен заем от държавата, чиито параметри ще се определят от министъра на финансите. Към момента са отпуснати първите два безлихвени заеми – на общините Перник (4 млн.лв.) и Белово (2 млн.лв.), след като са одобрени оздравителните им планове.

За разлика от предходната година, когато населението на община Варна бележи спад, то през 2016г. е налице ръст от 0.20%, докато средно за страната се запазва низходящата тенденция с понижение от 0.73%. По отношение на възрастовата структура община Варна продължава да се характеризира с малко по-голям дял на населението в

КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ

Община Варна

Кредитен рейтинг: **BBB- / A-3**

Перспектива: *Стабилна*

Национален рейтинг: **AA- (BG) / A-1+ (BG)**

Перспектива: *Стабилна*

Евлоги Георгиев 95, ет. 1
гр. София 1142

тел.:(+359-2) 987 6363
www.bcra-bg.com

трудоспособна възраст спрямо средното за България. Делът на подтрудоспособното население в общината също леко надхвърля средното за страната, което представлява положителен фактор.

По данни на НСИ коефициентът на безработица за лицата между 15- и 64-годишна възраст за област Варна бележи ръст на годишна база от 5.8% през 2015г. до 7.1% за 2016г., което ниво е малко под средното за страната (7.7%).

След чувствителен спад от 23.3% през 2014г., през 2015г. произведената продукция от предприятията на територията на община Варна нараства с 8.3%. Повишението е главно по линия на основния отрасъл – строителния – който отчита ръст от 21.6% на годишна база, вследствие на което делът му достига 22.0% (с 2.4 п.п. повече спрямо 2015г.).

Инвестициите в ДМА на предприятията в общината намаляват за втора поредна година, като след значителния спад от 46.6% през 2014г., понижението през 2015г. е 5.0%. С най-голяма тежест са секторите на търговията и операциите с недвижими имоти, които заемат малко под 15% всеки. Ако в търговския сектор обаче е налице умерен спад от 12.1%, то в сектора на недвижимите имоти понижението е 32.6%. В свързания с него строителен сектор също е налице намаление (23.7%). Запазва се възходящата тенденция в реализирания съвкупен финансов резултат на предприятията в общината, който нараства за четвърта поредна година, а отчетеният ръст е двукратен (17.9% за 2014г.).

През 2016г. община Варна реализира положителен резултат от оперативна дейност в размер на 35 303 хил.лв., който размер е много близък до отчетения за предходната година. Резултатът от инвестиционна дейност е отрицателен, тъй като капиталовите разходи надхвърлят приходите с капиталов характер, но недостигът се покрива изцяло от оперативния излишък. Нетният паричен поток е положителен, в размер на 13 184 хил.лв., докато за предходната година е отрицателен (-16 044 хил.лв.).

Собствените приходи на община Варна през 2016г. бележат ръст от 14.1% на годишна база,

в т.ч. значително повишение от 23.6% на постъпленията от данъци. Нарасналите данъчни приходи са в резултат на подобрена събираемост вследствие на редица предприети от общинското ръководство мерки. В структурата на данъчните приходи водещ се запазва данъкът върху недвижимите имоти, въпреки понижението в дела му (4.7 п.п., до 39.3%).

В рамките на неданъчните приходи продължават да доминират таксите с дял 66.6% (66.1% през 2015г.). Приходите от тях нарастват за втора поредна година, като повишението през 2016г. възлиза на 6.5% (5.4% за 2015г.). Такса битови отпадъци остава ключово перо с дял 72.6% (70.5%), а постъпленията от нея се повишават с 9.8%.

В доходите от собственост на община Варна през 2016г. се наблюдава спад от 3.8% на годишна база по линия и на трите основни пера: приходите от продажба на стоки, услуги и продукция (спад под 1%, дял 36.9%), наемите на имущество (спад 6.6%, дял 26.9%) и наемите на земя (спад 5.1%, дял 23.3%).

Разходите за заплати и осигуровки запазват възходящата си тенденция с ръст от 7.6% спрямо 2015г. Повишението при основното перо – издръжката – възлиза на 8.6%.

Увеличението на разходите за лихви през 2016г. е 7.0%. През периода на актуализация община Варна е сключила един нов договор за кредит с ФЛАГ в размер на 5 113 478 лв., предназначени за финансиране и рефинансиране на извършени допустими разходи за изпълнение на одобрен проект „Възстановяване водопроводимостта на охранителни канали на територията на кв. Аспарухово“.

Капиталовите разходи с бюджетни средства през 2016г. са в размер на 19 994 хил.лв., което е с 61.4% по-малко спрямо предходната година.

В края на 2016г., както и към март 2017г. община Варна не отчита просрочени задължения, което представлява положителен фактор.

В структурата на разходите по функции водещи се запазват разходите за благоустройство, въпреки спада с 6.0 п.п. (до 42.2%) спрямо

КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ
Община Варна
Кредитен рейтинг: **BВВ- / А-3**
Перспектива: *Стабилна*
Национален рейтинг: **АА- (ВG) / А-1+ (ВG)**
Перспектива: *Стабилна*

Евлоги Георгиев 95, ет. 1
гр. София 1142

тел.:(+359-2) 987 6363
www.bcra-bg.com

2015г. в дела им. Понижение се наблюдава и в тежестта на разходите за култура – от 15.5% до 8.7%. За сметка на тях нараства делът на разходите за икономически дейности и услуги (8.0 п.п. до 17.2%), които са на второ място по значимост през периода.

През декември 2016г. са стартирани два проекта в областта на образованието по ОП „Региони в растеж“ – първият е „Подобряване и модернизиране на образователната инфраструктура на Професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Николай Хайтов“ и на Професионална гимназия по икономика „Д-р Иван Богоров“ гр. Варна“ (обща стойност 2 800 хил.лв.), а вторият – „Модернизация на образователната инфраструктура на територията на град Варна“ (обща стойност 16 309 хил.лв.). Срокът за приключване и на двата е юни 2019г.

Общината продължава да заделя най-голяма част от средствата за благоустрояване за чистотата (59.3% за 2016г.), като през последната година разходите намаляват с 2.3%. 52.4% от капиталовите разходи с бюджетни средства за благоустрояване през годината са насочени за изграждане, ремонт и поддръжка на уличната мрежа.

Все още протича изпълнението на първи етап на проекта за интегриран градски транспорт по ОП „Регионално развитие“ с общ бюджет 87 257 хил.лв. Вторият етап се финансира по ОП „Региони в растеж“, като датата на стартиране е 19.01.2017г., а на приключване – 19.01.2021г. Общата стойност на проекта (II етап) е 37 233 хил.лв. Вторият етап има три компонента: 1. Разширяване и реконструкция на улични артерии, свързани с оптимизацията на масовия градски обществен транспорт (МГОТ); 2. Нови превозни средства за МГОТ; 3. Интелигентни транспортни системи.

През юли 2016г. е стартиран проектът за реконструкция и разширение на ПСОВ Златни пясъци. Срокът за изпълнение е 30.06.2024г. Общата стойност е 37 150 хил.лв., в т.ч. собствено финансиране в размер на 8 491 хил.лв., а останалата част – по ОП „Околна среда“. През 2016г. по проекта са вложени 5 564 хил.лв. за дълбоководно заустване на пречистени води от пречиствателната станция. Още 2 402 хил.лв. са разходвани за

отчуждаване на земи в к.к. „Златни пясъци“ във връзка с дейностите по проекта.

През 2016г. капиталовата програма на община Варна (вкл. бюджетни и извънбюджетни средства) е значително по-свита спрямо 2015г., което в голяма степен се дължи на приключилия през предходната година програмен период за оперативните програми. Размерът на капиталовата програма през 2016г. е 48 441 хил.лв., при 145 639 хил.лв. за 2015г. (понижение от 66.7%). Намалява и делът на финансирането по европейски програми – от 63.7% за 2015г. до 42.0% за 2016г.

Сравнителният анализ съпоставя основни финансови показатели на община Варна със средните стойности за групата общини, административният център на които е и областен център (с изключение на София), изчислени на глава от населението. Отделно е дадено и сравнение с община Бургас, предвид сходния икономически профил. По всички показатели Варна превъзхожда средните равнища за страната и за общините областни центрове. Общината заема по-добра позиция от Бургас по приходи за местни дейности, собствени приходи и капиталови разходи с бюджетни средства, докато при общите приходи нивата на Бургас са по-високи.

През периода на актуализация на рейтинга кмет на община Варна е Иван Портних (ПП ГЕРБ), като това е вторият му мандат на кметския пост. В структурата на общинската администрация не са настъпили промени. Постигнатата събираемост за 2016г. по основните приходни параграфи е както следва: за данък недвижими имоти – 60%, за данъка върху превозните средства – 47% и за такса битови отпадъци – 57%.

БАКР изготвя финансова прогноза на общината за периода 2017-2019г. Получените резултати показват, че при развитие, сходно с прогнозираното, Варна ще реализира положителен оперативен резултат през целия прогнозен период. Свободният паричен поток е също положителен.

КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ**Община Варна**Кредитен рейтинг: **BBB- / A-3**Перспектива: *Стабилна*Национален рейтинг: **AA- (BG) / A-1+ (BG)**Перспектива: *Стабилна***Евлоги Георгиев 95, ет. 1**
гр. София 1142тел.: **(+359-2) 987 6363**
www.bcra-bg.com

Доколкото рейтингът на община Варна е ограничен от рейтинга на България, благоприятно влияние върху него би могло да окаже евентуално повишение на държавния рейтинг.

Негативно влияние върху рейтинга на община Варна може да окаже съществено свиване на собствените приходи и понижаване на събираемостта на основните приходни пера. Неблагоприятно въздействие биха могли да оказат натрупването на просрочени задължения и значително нарастване на задлъжнялостта. В отрицателна посока на рейтинга може да повлияе и чувствително влошаване на икономическите характеристики на предприятията в общината.

поток и липсата на просрочени задължения. Беше разгледано развитието на реализираните от общината инфраструктурни проекти и позицията на общината в сравнителен план по избрани показатели на глава от населението.

Предвид специфичния рисков профил на общината, както и състоянието на общата законова регулация на общините в България, базовият рейтинг¹ беше определен на ниво BBB. Оценката на държавния риск на страната и степента му на влияние върху община Варна ограничиха присъдения дългосрочен кредитен рейтинг до BBB- и краткосрочен A-3.

Дългосрочният рейтинг по националната скала AA- (BG) и краткосрочният A-1+ (BG) бяха присъдени въз основа на позиционирането на рейтинговете характеристики на общината в сравнителен план спрямо другите субекти в България.

Основни финансови показатели

(лева)	2016	2015	2014
Приходи за местни дейности, в т.ч.	135 316 922	121 416 111	136 067 510
Собствени приходи:	140 759 956	123 353 307	120 846 895
- данъчни приходи	81 379 820	65 862 360	70 045 641
- неданъчни приходи	59 380 136	57 490 947	50 801 254
Субсидии и трансфери за местни дейности	-5 443 034	-1 937 196	15 220 615
Капиталови разходи	19 994 284	51 750 271	20 274 790
Оперативен резултат	35 302 738	35 253 155	24 088 599
Оперативен резултат преди лихви	37 523 157	37 327 676	25 651 385
Резултат от инвестиционна дейност	-22 118 295	-51 296 724	-5 386 652
Дефицит/излишък за местни дейности	13 184 443	-16 043 569	18 701 947

Резюме на протокола от Рейтинговия комитет:

Членовете на Рейтинговия комитет разгледаха доклада за кредитен рейтинг на община Варна и обсъдиха факторите, определящи кредитния ѝ рейтинг. Бяха подчертани възходящите трендове, очертани при данъчните приходи, благодарение отчасти на предприетите от ръководството мерки за събиране, както и постигнатия положителен нетен паричен

¹ Базовият рейтинг представлява междинна стъпка в определянето на кредитния рейтинг на общината съгласно приетата методология.